



Obecná pozice Šance pro budovy k revizi směrnice o energetické náročnosti budov

V [prosinci 2021 představila](#) Evropská komise druhou část balíčku klimaticko-energetické legislativy fit-for-55, jehož hlavním cílem je snížení emisí do roku 2030 o 55 % oproti roku 1990 a celková dekarbonizace evropské ekonomiky do roku 2050. Jelikož je sektor budov zodpovědný za přibližně 40 % konečné spotřeby energie a 36 % emisí a předpokládá se, že více než 80 % stávajících budov bude v provozu i v roce 2050, ke kterému jsou stanoveny dekarbonizační závazky, musí svým dílem přispět i samotné budovy. Proto Komise navrhla revizi směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD).

Šance pro budovy (ŠPB) vítá důraz, který Komise klade na sektor budov a jeho dekarbonizaci a pozitivně hodnotí snahy Komise směřovat do této oblasti finanční prostředky. ŠPB taktéž vítá nastavený směr v oblasti nové výstavby „bezemisních budov“ a souhlasí s principem kompenzování spotřeby energie její výrobou z obnovitelných zdrojů, ale upozorňujeme, že nastavení by mělo zůstat na členských státech. ŠPB zároveň věří, že programy podpory motivující vlastníky budov k jejich komplexní renovaci jsou správným nástrojem, jak renovace rozvíjet. **ŠPB nicméně zásadně nesouhlasí s navrženým přeškálováním průkazů energetické náročnosti, tlakem na změnu národních metodik výpočtu energetické náročnosti a sjednocením standardu pro novostavby a renovace.**

Verze k 4. 2. 2022

Hlavní změny navrhované revize EPBD

- Více prostoru pro snižování emisí
- Nové budovy v bezemisním standardu („zero-emission building“)
- Minimální energetické standardy (MEPS) pro všechny typy budov
- Definice hluboké renovace
 - znamená renovaci do NZEB standardu do roku 2030 a po roce 2030 do „bezemisního standardu“
- Celoevropská harmonizace průkazů energetické náročnosti a změny v zatřídění budov
- Dlouhodobou strategii renovací má nahradit akční plán

Šance pro budovy je aliance významných oborových asociací podporující energeticky úsporné stavebnictví. Sdružuje **Centrum pasivního domu**, **Českou radu pro šetrné budovy**, **Asociaci výrobců minerální izolace** a **Asociaci poskytovatelů energetických služeb**. Reprezentuje přibližně 250 firem napříč hodnotovým řetězcem výstavby a renovace budov. Šance pro budovy usiluje o dosažení mnohočetných společenských přínosů, které s sebou energeticky úsporné budovy nesou.

Zakládající partneři



Významný partner



Partner



- Databáze průkazů energetické náročnosti budovy (ENEX v českém případě) má být propojena s dalšími národními databázemi o budovách jako je např. katastr a má umožnit přístup i finančnímu sektoru
- Výpočet energetické náročnosti bude moci využít celoevropský faktor pro primární energii z elektřiny

Pozice Šance pro budovy k jednotlivým článkům:

- **ŠPB vítá návrh na vytvoření národního plánu renovací (čl. 3) jako náhrady za dlouhodobou strategii renovací** zejména z důvodu větší orientace na cíl a stanovení sledovatelných milníků pro roky 2030, 40 a 50.
- Návrh na úpravu společného metodického rámce pro výpočet energetické náročnosti (čl. 4 a Annex I)
 - **ŠPB vítá možnost využít celoevropský faktor primární energie pro elektřinu (EU PEFel= 2,1).** To znamená, že **vlastníci budov v ČR nebudou** při plnění energetických požadavků pro budovu podle národních koeficientů **znevýhodněni neefektivním elektro-energetickým systémem České republiky**, na který nemají sami vliv.
 - ŠPB zároveň upozorňuje, že se jedná o **dvousečnou zbraň**. Faktorem se násobí elektrická energie. Použití nižšího faktoru primární energie sice „sníží“ celkovou spotřebu, a tím tak českým stavebníkům zjednoduší plnění požadavků na energetickou náročnost, ale stejným faktorem se bude pronásobovat i případná výroba z fotovoltaiky na budově, kterou je potřeba instalovat, aby byla budova NZEB nebo ZEB (viz čl. 7), což v konečném důsledku znamená, že fotovoltaiky bude potřeba instalovat více, aby se dosáhlo stejného výsledku (to nemusí být nutně špatně, jen ne všude je to vhodné řešení).
 - **V tomto ohledu ŠPB postrádá jasnou metodiku toho, v jakých případech je možné tento celoevropský faktor použít.**
 - **Metodika by měla jasně říct, že pokud se bude využívat celoevropský faktor, bude to ve všech výpočtech.** Jinak se vystavujeme riziku využití jen v případech, kdy je to výhodné, což by vneslo chaos.
 - **Zároveň doporučujeme nabídnout možnost využít i celoevropský emisní faktor pro elektřinu.** Využít jen u elektřiny evropský faktor pro primární energii a u emisí

zůstat u národního faktoru postrádá smysl. Stejně číslo by bylo násobeno v jednom případě evropským faktorem a v druhém národním.

- ŠPB zároveň upozorňuje že výpočet by měl v maximální možné míře zůstat na členských státech a využívat zavedenou praxi v jednotlivých státech, a ne se snažit tyto praxe sjednotit. Takový přístup by mohl vést ke snaze „plnit“ harmonizované požadavky (např. na ZEB dle čl. 7) pouhou úpravou národních koeficientů použitelných pro výpočet, což jde proti cílům směrnice. V ČR je výpočet a zatřídění budov navázán na neobnovitelnou primární energii, a ne navrhovanou primární energii. **Zásadně nesouhlasíme s tlakem na přenastavení parametrů na primární energii (viz požadavky čl.7 a Annexu III).**
- **Zásahy do těch částí legislativy, které upravují výpočty zásadní pro celou funkčnost legislativy, musí být jednak odůvodněné a jednak nesmí vést k pochybnostem o jejich dopadech.**
- ŠPB hodnotí kladně možnost porovnat úroveň národních požadavků na nákladově optimální úroveň (čl. 6), **ale zároveň vidí zdrženlivě požadavek na maximální 15% odlišnost od výpočtu, který ještě není zveřejněn.**
 - Nelze tak kvalifikovaně říci, zda je návrh přijatelný či nikoliv.
- **ŠPB vítá směr, který nastavuje Komise v oblasti výstavby nových budov (čl.7 a Annex III).**
 - Minimalizace emisí nových budov je dlouhodobý trend, který Komise nyní propsala i do návrhu na výstavbu „bezemisních budov“ od roku 2030, resp. 2027. **Souhlasíme s principem kompenzace spotřeby energie výrobou z obnovitelných zdrojů.** Již nyní se takto v ČR dosahuje parametrů budov s téměř nulovou spotřebou energie a jít až na „nulu“ je očekávatelný posun.
 - **ŠPB by nicméně uvítala jasnou metodiku,** abychom mohli říct, zda jsou nastavená kritéria realistická, a to zejména s ohledem na současnou změnu metodiky výpočtu energetické náročnosti (čl. 4 a Annex I) a naše připomínky k této změně.
 - **V tomto ohledu považujeme za vhodnější přístup směrnicí sledovat pouze onen princip kompenzace spotřeby výrobou z OZE a nastavení maximálních hodnot pro spotřebu (ať již primární nebo neobnovitelné primární energie) nechat na národních metodikách.** Nedojde tak k nutnosti měnit národní metodiky, ale jen se zpřísní jejich parametry, což je správný přístup.

- **ŠPB zásadně odmítá, aby se sjednotily standardy pro renovace a novostavby.** Stejný návrh směrnice definuje (čl.2) i hlubokou renovaci jako renovaci do „bezemisního standardu.“ Jsme přesvědčeni, že plnit požadavky pro novostavby není pro řadu renovovaných budov z technického hlediska možné. Standardy pro novou výstavbu mají zohledňovat best-practice a ne být nastaveny tak, aby takového standardu mohly dosáhnout i renovace.
- Za nešťastné ŠPB považuje pojmenování, neboť kritéria jsou nastavena na spotřebu primární energie, a ne na emise, což může mást. Logičtější by bylo po „budovách s téměř nulovou spotřebou energie“ pokračovat „nulovými budovami.“ Návrh zároveň nezohledňuje technologickou neutralitu. „Bezemisnosti“ totiž budova dosáhne pouze kompenzací své spotřeby výrobou z bezemisních obnovitelných zdrojů na místě, skrze energetickou komunitu nebo CZT. Nejsou uvažovány další bezemisní nebo nízkoemisní zdroje, které ale mohou mít horší účinnost, a tedy i vyšší spotřebu primárních zdrojů.
- **ŠPB nesouhlasí se zavedením výpočtu Global Warming Potential (GWP) pro všechny typy budov.** Domníváme se, že v rezidenčním sektoru znalost koeficientu nepřinese uživateli budovy žádnou přidanou hodnotu. V tomto ohledu považujeme za vhodný postupný náběh. Začít počítat GWP například u velkých komerčních budov. A k rezidenčnímu sektoru se dostat až později.
- ŠPB hodnotí zdrženlivě i požadavek na zákaz produkce on-site emisí z fosilních paliv u bezemisních budov (tedy od roku 2030). Tento návrh míří zejména proti zemnímu plynu. Nicméně v mnoha případech plynové zdroje v budovách dávají smysl – ať už u některých typů budov či provozů (bazény), nebo pro krytí špičkových výkonů u řady administrativních budov.
 - Je to relativně levné a technicky snadné opatření. Tepelná čerpadla není technicky ani ekonomicky smysluplné dimenzovat na peakové výkony, kdy navíc běží s horší účinností, proto se často dimenzují na běžný provoz a špičkové výkony se vykrývají například kotlem na zemní plyn, který se na celkové spotřebě podílí třeba 5-10 %, ale pokrývá 50 % výkonu. Navíc je to ekonomičtější řešení.

- **Zároveň by nebylo nutné zakazovat, pokud zároveň existuje požadavek na kompenzaci spotřeby výrobou z OZE.**
- Je taktéž potřeba brát ohled na další rozvoj plynárenské soustavy s ohledem na bioplyn a vodík. Zákaz zemního plynu by totiž mohl vést k situaci, kdy se od dobře rozvinuté plynové sítě v ČR začnou lidé odpojovat dříve, než se naplní předpoklad využití této sítě pro bioplyn atp. Odpojení by mohlo být nevratné, a to by mohlo vést k podobné situaci jako v případě teplárenských soustav. Se sítí je potřeba pracovat, když už ji tu máme.
- **ŠPB hodnotí zdrženlivě návrh na zavedení minimálních energetických standardů (MEPS) v čl. 9.**
 - ŠPB chápe, že se Komise snaží rozhýbat trh s renovacemi budov a oceňuje snahu zaměřit se na ty nejhorší budovy dle zatřídění průkazu energetické náročnosti, ale **domníváme se, že plošná regulace všech typů budov není vhodná cesta** a že v tomto ohledu **návrh překračuje princip proporcionality**, neboť ještě zdaleka nebyly vyčerpány všechny další možnosti. Za úvahu stojí zejména prozkoumání možností zapojení finančního sektoru i s ohledem na návrh definování standardu hypotečního portfolia, další odstraňování bariér a poskytování finanční motivace.
 - **Problematicky vnímáme zejména regulaci rezidenčního sektoru.** V případě části bytových domů a zejména prodeje/pronájmu bytových jednotek nelze požadovat, aby daný vlastník bytové jednotky zajistil renovaci celého bytového domu, pokud je takové rozhodnutí v rukou celého společenství vlastníků jednotek.
 - **ŠPB si dovede představit zavedení minimálních energetických standardů jen v některých sektorech, jako jsou například komerční a kancelářské budovy a veřejné budovy.** V případě rezidenčního sektoru by mohlo ústupovou variantou být nájemní bydlení v případech, kdy celý dům slouží majitelům k ekonomické činnosti (např: kdy majitelem jsou nemovitostní fondy atp.).
 - ŠPB upozorňuje, že renovace budov ve vlastnictví veřejného sektoru je již řešena v aktuálním návrhu revize směrnice o energetické účinnosti. Zde navíc návrh počítá s renovací až do standardu budov s téměř nulovou spotřebou energie (NZEB) (!). Návrh dostat veřejné

budovy z G pouze do F/E by tak prakticky postrádal smysl a při vyjednávání obou směrnic je potřeba mít vzájemné provazby v paměti.

- **ŠPB zároveň upozorňuje na související návrh na změnu čl. 16**, který nejpozději ke konci roku 2025 nutí státy přeškálovat stávající zatřídění budov dle průkazů energetické náročnosti a to tak, že 15 % budov má být ve třídě G. To prakticky znamená, že těch samých 15 % budov by muselo během následujících 2, resp. 5 let dosáhnout energetické třídy F, resp. E. **To v případě veřejných a nerezidenčních budov odpovídá renovační míře až 7,5 %, což nevidíme reálně i s ohledem na kapacity stavebního trhu – nelze totiž předpokládat, že by se všechny síly soustředily pouze na budovy v G a později F.**
- **ŠPB souhlasí se zavedením renovačních pasportů pro budovy (čl. 10)** a upozorňuje, že již nyní jsou v průkazech energetické náročnosti budovy doporučení, jaká opatření lze s budovou provést, aby došlo ke zlepšení energetického zatřídění budovy.
 - **ŠPB nicméně nesouhlasí s tím, aby cílem pasportů bylo vést budovu k bezemisnímu standardu.** Ten by měl zůstat pouze pro novostavby (viz připomínky k čl. 2 bod 19). Renovační pasport by měl směřovat k nejlepšímu možnému stavu, který je daná budova s ohledem na její stáří technicky schopna dosáhnout za přiměřených nákladů.
- **Infrastruktura pro udržitelnou mobilitu (čl. 12)**
 - **ŠPB vnímá zdrženlivě zpřísňování požadavků související s rozvojem elektromobility.**
 - **ŠPB se domnívá, že by nemělo dojít k odstranění výjimky c), kdy se infrastruktura nemusí instalovat v případě větší změny dokončené budovy, pokud by cena takové instalace přesáhla 7 % z celkové ceny prováděné renovace.**
 - Kabelovody (pre-kabeláž) v podobě husích krků jsou v pořádku. **Přímo položené kabely s nejasnou budoucí využitelností nejsou racionální.** To souvisí s nutností na daném odběrném místě rezervovat dostatečný příkon, což je nákladné opatření. V tomto ohledu by bylo vhodné řešit požadavek na možnost současného nabíjení více automobilů pouze pomocí chytrého řešení a chytrých nabíječek, které rozdělí nabíjecí výkon mezi počet nabíjených aut. **Nepovažujeme za racionální a ekonomické rezervovat příkon tak, aby bylo v budoucnosti hypoteticky možné nabíjet všechna auta maximálním výkonem, když nevíme, zda kdy dojde k takové situaci.**

- ŠPB zároveň žádá o vyjasnění, zda se návrh týká nebo netýká parkovacích stání uvnitř budovy. Oproti předchozím verzím směrnice a již nyní platným požadavkům se v tomto návrhu vyškrtávají parkovací místa v budovách.
- **ŠPB jednoznačně podporuje ustanovení čl. 15 k finančním pobídkám a odstraňování tržních bariér.**
 - **ŠPB se domnívá, že právě motivace spolu s odstraňováním bariér je správnou cestou, jak vybudit renovace.**
 - ŠPB zároveň upozorňuje, že dostupnost prostředků na renovace závisí i na ostatních návrzích z balíčku fit-for-55 a je tedy třeba brát ohled i na ostatní legislativní texty, které mohou finanční prostředky výrazně navýšit nebo naopak snížit.
 - ŠPB upozorňuje na nesoulad zákazu finanční podpory pro fosilní (plynové) zdroje od roku 2027 s praxí. Termín sice odpovídá konci tohoto programového období, ale nepočítá s pravidlem n+2. Došlo by tak k situaci, kdy by byla podpora z národních zdrojů zakázána dříve než ta z evropských.
- **ŠPB zásadně odmítá přeškálování zatřídění budov podle průkazu energetické náročnosti, jako je uvedeno v návrhu čl. 16.**
 - Průkazy energetické náročnosti budovy jsou primárně nástroj pro spotřebitele, aby se rychleji orientoval a ten nese náklady spojené s jejich pořízením. Pro důvěryhodnost a použitelnost průkazů energetické náročnosti budovy není vhodné toto zatřídění měnit. Pro majitele budov to přinese jen zmatek.
 - ŠPB souhlasí s tím, že by NZEB i „bezemisní budovy“ měly být pro uživatele indikovány i v rámci průkazu energetické náročnosti budovy. **Nesouhlasíme však s návrhem vyčlenit celou třídu „A“ pouze pro „bezemisní budovy.“**
 - **ŠPB zároveň zásadně nesouhlasí s požadavkem, aby ke konci roku 2025 15 % budov odpovídalo třídě G. Tento požadavek nebere v potaz vývoj, který státy doposud učinily (!).**
 - S ohledem na nutnost rovnoměrně rozložit zbývající energetické třídy (B-F) se tak z celého technického zatřídění stane spíše zatřídění politické.
 - Toto přeškálování zároveň může mít výrazný dopad na finanční sektor s ohledem na požadavky Taxonomie. Z roku na rok by tak řada budov mohla přestat být v souladu s taxonomií. Podobně to může být

s jinými nástroji, které jsou navázány na zatřídění budov a jejich změnu.

- Byť chápeme snahy Komise na sjednocení podoby průkazů napříč státy, důležitější nám přijde zachování jejich smyslu, a tedy i čitelnosti pro uživatele. **Proto by jejich podoba a technická kategorizace měla zůstat na členských státech a měla by odpovídat tamní zavedené praxi.**
- **ŠPB vítá všechny navrhované úpravy databáze průkazů energetické náročnosti (čl. 19)**
 - ŠPB dlouhodobě volá po úpravě české národní databáze (ENEX) prakticky v souladu s tím, co nyní navrhuje Komise. ŠPB nabízí v tomto ohledu plnou součinnost státní správě při definování si nové podoby databáze.
- Komentáře ŠPB k některým návrhům definic v rámci čl. 2
 - Bod 3: definice „budovy s téměř nulovou spotřebou energie“ NZEB
 - **ŠPB zásadně nesouhlasí s navrženou úpravou definice NZEB, která prakticky zezávazuje využití OZE v těchto budovách.** Není vhodné nyní takto zásadně sahat do definice standardu, který je nastaven a začal teprve nedávno fungovat. Na první pohled kosmetická změna nahrazení „should be“ za „is“ má totiž významný dopad. Než by se upravila národní legislativa, stejně začne fungovat „bezemisní standard“ (ZEB). Takto překotné změny nejsou dobré.
 - Bod 19: **hluboká renovace** jako definice do „NZEB standardu“ do roku 2030 a po roce 2030 jako renovace do „bezemisního standardu“
 - ŠPB upozorňuje, že budova s téměř nulovou spotřebou energie byla definována **jako standard pro novou výstavbu**. Tak k němu bylo přistupováno i v české legislativě a nastavení tohoto standardu proto odpovídá současným technickým možnostem stavebnictví. **Využití NZEB jako standard pro renovace bude v našich podmínkách u řady budov značně problematické, až nemožné**, a to i s ohledem na to, že řada budov je historických.
 - Stejně tak je bezemisní standard definován jako standard pro novou výstavbu po roce 2030.
 - **ŠPB zásadně odmítá, aby se sjednotily standardy pro novostavby a renovace**, které se vždy musí vypořádat s realitou dané budovy. Zachování rozdílů mezi novostavbami a renovacemi navíc umožní na novostavby klást přísnější nároky v dalších parametrech například k jednotlivým konstrukcím. V opačném případě bude standard nastaven vždy tak, aby byl dosažitelný i pro stávající budovy a nebude tak plně využit technický potenciál, což jde proti smyslu směrnice a politik, které tato regulace sleduje.

- Hluboká renovace může být definována jako **(potřeba vyjasnit si v rámci ŠPB)**
- ŠPB má výhrady k nejasné transpoziční lhůtě s ohledem na zásadní změny, se kterými návrh přichází, a zároveň nesouhlasí s dalším navrženým termínem revize směrnice. Pro stavební trh je důležitá dlouhodobá předvídatelnost a právní jistota. Návrhy na tak rychlé a zásadní změny ovlivňující stavební praxi v členských státech nejsou dobré. Technické parametry nelze měnit tak často.